

T.C.
SAMSUN

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/522

KARAR NO : 2021/688

DAVACILAR : 1- [REDACTED], 2- [REDACTED]

VEKİLLERİ : [REDACTED]

DAVALI : SAMSUN VALİLİĞİ

VEKİLİ : [REDACTED]

MÜDAHİL (Davacı) : 1- TMMOB ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

VEKİLİ : AV. FİKRET İLKİZ -UETS[16278-72986-35710]

MÜDAHİL (Davacı) : 2- TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANLIĞI

VEKİLİ : AV. ZÜHAL SİRKECİOĞLU DÖNMEZ -UETS[16001-00858-92394]

MÜDAHİL(Davalı) : 3- OLTAN VE KÖLEOĞLU ELEKTRİK VE ENERJİ ÜRETİMİ

TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

VEKİLLERİ : AV. İZZET HAMLE -UETS[16946-49574-60423]

AV. SERKAN GÜÇLÜ -UETS[16967-69760-79434]

AV. NUR ÖZEN KURT-UETS[16857-58865-43602]

DAVANIN ÖZETİ : Samsun ili, Çarşamba ilçesinde ikamet eden davacılar tarafından, Samsun

İli, Çarşamba İlçesi, Eğercili Mahallesi F37-D-02-A pafta, 108, 109, 110, 111 sayılı parseller ile F37-A-02-B pafta, 662 ve 703 sayılı parsellerin bulunduğu sahada yapılması planlanan "Samsun Çarşamba Biyokütle Enerji Santrali (27MWe/96,12MWt)" projesi hakkında Samsun Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünce verilen 19/07/2019 tarih ve E-2019110 sayılı "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Gerekli Değildir" kararının; hukuka aykırı olduğu, sürecin kamuoyunun bilgisi dışında yürütüldüğü, biyokütle enerji santrallerinin kömür ile çalışan termik santrallerden %150 daha fazla azot oksit, %600 daha fazla uçucu organik bileşenler, %190 daha fazla partikül madde ve %125 daha fazla karbon monoksit

T.C.
SAMSUN

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/522

KARAR NO : 2021/688

yaydığı, santralin üretime geçmesiyle günde 1500 ton su kullanılacağı, ovada tarım yapılamayacağı, hava kirliliğinin artacağı, halk sağlığının bozulacağı, su kaynaklarının kirleneceği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Dava konusu işlemin usul ve mevzuata uygun olduğu, proje ile ilgili olarak

02.07.2019 tarihinde E-ÇED sisteminden Valiliğe sunulan proje tanıtım dosyası incelenerek 19.07.2019 tarihinde "ÇED Gerekli Değildir" kararı verildiği, ÇED Yönetmeliği ve Tebligat Kanunu hükümleri uyarınca Eğercili Mahallesi Muhtarlığına ilan edilmek üzere gönderildiği, ayrıca ilgili kurumlara da gönderildiği, sürecin tüm aşamalarının internet sitesinden ilan edildiği ve hala erişime açık olduğu, dava konusu projeye ilişkin Yönetmelik Ek-2 listesinde yer alan Seçme Eleme Kriterlerine tabi projelerin Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hazırlanmasına gerek bulunmadığını belirten Valilik kararı olduğu, e-ÇED sistemi üzerinde kayıtlar incelendiğinde ülkemiz genelinde 61 adet Biyokütle Enerji Santrali projesine "Çevresel Etki Değerlendirilmesi Gerekli Değildir" kararı verildiği ve "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir" kararı verilen Biyokütle Enerji Santrali projesinin olmadığı, proje tanıtım dosyasının 36. sayfasında, tesiste biyokütlenin yanması sonucunda oluşacak kirletici miktarlarının mevzuata uygun bir şekilde hesaplandığı ve alınacak önlemlerinde detaylı olarak anlatıldığı; sonuçta emisyon değerlerinin mevzuatın koyduğu standart değerleri sağladığı ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

MÜDAHİL (Davalı-Oltan ve Köleoğlu Elektrik ve Enerji üretimi Tic.A.Ş.)

DİLEKÇESİNİN ÖZETİ : Davacıların iddialarının asılsız olduğu, santralin yapılacağı bölgede bir çok

faaliyet gösteren işletme ve fabrikaların bulunduğu, tesiste standart değerleri karşılamayan hiç bir yakacağın kullanılmayacağı, tüm yasal düzenlemelere uyularak tesisin faaliyet göstereceği ve idare tarafından sürekli kontrol edileceği, dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata uygun olduğu ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

MÜDAHİL (Davacı-TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Başkanlığı)

DİLEKÇESİNİN ÖZETİ : Dava konusu işlemin usul ve mevzuata aykırı olduğu, nitelikli tarım

arazine kurulmak istenen Biyokütle Enerji Santralinin tarım alanlarına zarar vereceği ileri sürülerek işlemin iptali gerektiği savunulmaktadır.

T.C.
SAMSUN

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/522

KARAR NO : 2021/688

MÜDAHİL (Davacı-TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Başkanlığı)

DİLEKÇESİNİN ÖZETİ : Dava konusu işlemin usul ve mevzuata aykırı olduğu, nitelikli tarım

arazine kurulmak istenen Biyokütle Enerji Santralinin tarım alanlarına zarar vereceği, dava konusu tesisin günlük 630 ton orman ve tarımsal atık yakılarak enerji elde etme hedefini tutturamadığı takdirde yüzlerce ton yerli ve ithal çöpün ve sınai ithal edilebileceği, bahse konu işletme için ÇED yapılması gerektiği ileri sürülerek işlemin iptali gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Samsun 3. İdare Mahkemesi'nce işin gereği görüşüldü:

Dava, Samsun ili, Çarşamba ilçesinde ikamet eden davacılar tarafından, Samsun İli, Çarşamba İlçesi, Eğercili Mahallesi F37-D-02-A pafta, 108, 109, 110, 111 sayılı parseller ile F37-A-02-B pafta, 662 ve 703 sayılı parsellerin bulunduğu sahada yapılması planlanan "Samsun Çarşamba Biyokütle Enerji Santrali (27MWe/96,12MWt)" projesi hakkında Samsun Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünce verilen 19/07/2019 tarih ve E-2019110 sayılı "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Gerekli Değildir" kararının iptali istemiyle açılmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanununun 2. maddesinde; çevresel etki değerlendirmesi, gerçekleştirilmesi plânlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalar olarak tanımlanmış, **10. maddesinde;** "Gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler. Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. Çevresel Etki Değerlendirmesine tâbi projeler ve Stratejik Çevresel Değerlendirmeye tâbi plân ve programlar ve konuya ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir." hükmüne yer verilmiştir.

25/11/2014 günlü, 29186 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin 4. maddesinde; Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı: Seçme Eleme Kriterlerine Tabi Projeler hakkında yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki

T.C.

SAMSUN

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/522

KARAR NO : 2021/688

muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun belirlenmesi üzerine projenin gerçekleşmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararı, **Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı**: Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hakkında Kapsam Belirleme ve İnceleme Değerlendirme Komisyonunca yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun saptanması üzerine gerçekleşmesinde sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararı olarak tanımlanmış, **6. maddesinde**; "(1) Bu Yönetmelik kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek veya tüzel kişiler; Çevresel Etki Değerlendirmesine tabi projeleri için; ÇED Başvuru Dosyasını, ÇED Raporunu, Seçme Eleme Kriterleri uygulanacak projeler için ise Proje Tanıtım Dosyasını, Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlara hazırlamak, ilgili makama sunulmasını sağlamak ve proje kapsamında verdikleri taahhütlere uymakla yükümlüdürler. (2) Kamu kurum/kuruluşları, bu Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilmesi sürecinde proje sahiplerinin veya Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşların isteyeceği konuya ilişkin her türlü bilgi, doküman ve görüşü vermekle yükümlüdürler. (3) (Değişik:RG-26/5/2017-30077) Bu Yönetmeliğe tabi projeler için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. Ancak bu durum söz konusu teşvik, onay, izin ve ruhsat süreçlerine başvurulmasına engel teşkil etmez. (4) Bu Yönetmelik hükümlerine göre karar tesis edilmeden önce, projenin gerçekleştirilmesinin mevzuat bakımından uygun olmadığının tespiti halinde, aşamasına bakılmaksızın süreç sonlandırılır." hükmüne, **7. maddesinde**; "Bu Yönetmeliğin; a) EK-I listesinde yer alan projelere b) "ÇED Gereklidir" kararı verilen projelere, c) Kapsam dışı değerlendirilen projelere ilişkin kapasite artırımı ve/veya genişletilmesinin planlanması halinde, mevcut proje kapasitesi ve kapasite artışları toplamı ile birlikte projenin yeni kapasitesi Ek-1 listesinde belirtilen eşik değer veya üzerinde olan projelere, ÇED Raporu hazırlanması zorunludur." düzenlemesine, **5. maddesinde**; "Bu Yönetmeliğin; a) EK-I listesinde yer alan projelere b) "ÇED Gereklidir" kararı verilen projelere, c) Kapsam dışı değerlendirilen projelere ilişkin kapasite artırımı ve/veya genişletilmesinin planlanması halinde, mevcut proje kapasitesi ve kapasite artışları toplamı ile birlikte projenin yeni kapasitesi Ek-1 listesinde belirtilen eşik değer veya üzerinde olan projelere, ÇED Raporu hazırlanması zorunludur." düzenlemesine, **17. maddesinde ise**; "(1) (Değişik:RG-26/5/2017-30077) Bakanlık, Proje Tanıtım Dosyalarını Ek-4'te yer alan kriterler çerçevesinde inceler ve değerlendirir. Bakanlık, bu aşamada gerekli görülmesi halinde Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlardan proje ile ilgili geniş kapsamlı bilgi vermesini, araç gereç sağlamasını, yeterliği kabul edilebilir kuruluşlarca analiz, deney ve ölçümler yapmasını veya yaptırmasını isteyebilir. Bakanlık inceleme değerlendirme sürecinde gerekli görülmesi halinde yetkili kurum/kuruluşlardan görüş isteyebilir. Otuz (30) takvim günü içerisinde görüş bildirmeyen kurum/kuruluşun görüşü olumlu kabul edilir. (2) Bakanlık on beş (15) iş günü içinde inceleme ve

T.C.
SAMSUN

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/522

KARAR NO : 2021/688

değerlendirmelerini tamamlar. Proje hakkında "ÇED Gereklidir" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararını beş (5) iş günü içinde verir, kararı Valiliğe, proje sahibine ve Bakanlıkça yeterli verilmiş kurum/kuruluşlara bildirir. Valilik, bu kararı askıda ilan ve internet aracılığıyla halka duyurur.

(3) "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilen proje için beş (5) yıl içinde mücbir sebep bulunmaksızın yatırıma başlanmaması durumunda "ÇED Gerekli Değildir" kararı geçersiz sayılır. (4) "ÇED Gereklidir" kararı verilen projeler için bir (1) yıl içerisinde Bakanlığa başvuru yapılmaması durumunda karar geçersiz sayılır." düzenlemesine yer verilmiştir.

Anılan Yönetmeliğin EK-2 Seçme-Eleme Kriterleri Uygulanacak Projeler Listesinin **44. maddesinde**; Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su elde edilmesi için kurulan endüstriyel tesisler, (Toplam ısı gücü 20 MWt- 300 MWt arası olanlar) seçme-eleme kriterine tabi tutularak, bu projeler için sunulan Proje Tanıtım Dosyası üzerinden ÇED raporu hazırlanmasına gerek olup olmadığına karar verilebileceği, düzenlenmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacılar tarafından, Samsun İli, Çarşamba İlçesi, Eğercili Mahallesi, F37-D-02-A pafta, 108, 109, 110, 111 sayılı parseller ile F37-A-02-B pafta, 662 ve 703 sayılı parsellerin bulunduğu sahada yapılması planlanan "Samsun Çarşamba Biyokütle Enerji Santrali (27MWe/96,12MWt)" projesi hakkında verilen 19/07/2019 tarih ve E-2019110 sayılı "ÇED Gerekli Değildir" kararının iptali istemiyle açılan iş bu dava dosyasında, Mahkememizce verilen 18.03.2020 tarih, E:2019/199, K:2020/231 sayılı işlemin iptali yönündeki kararın Danıştay 6. Dairesi'nin 01.07.2020 tarih ve E:2020/4229, K:2020/6468 sayılı kararı ile; seçme eleme kriterlerine tabi projeler hakkında verilen "ÇED Gerekli Değildir" kararlarının iptali istemiyle açılacak davalarda, projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun belirlenmesi için anılan Yönetmeliğin EK-IV bölümündeki unsurlar yönünden irdelenmesi gerektiği vurgulandıktan sonra, aralarında **Çevre Mühendisi, Ziraat Mühendisi, Kimya Mühendisi, Meteoroloji Mühendisi, Hidrojeolog ve Flora-Fauna uzmanı olmak üzere, gerekirse başka dallardan da öğretim üyeleri seçilerek oluşturulacak yeni bir bilirkişi heyetiyle**, mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılması, projenin çevresel etkilerinin değerlendirilmesi suretiyle düzenlenecek rapor dikkate alınarak, işin esası hakkında yeniden karar verilmesi gerektiğinden bahisle bozularak Mahkememize gönderildiği anlaşılmıştır.

Uyuşmazlığın çözümünde, anılan Danıştay kararında yer verilen gerekçeler de dikkate alınmak suretiyle konunun teknik bir inceleme ve özel uzmanlık gerektirmesi nedeniyle Mahkememizin 17.07.2020 tarihli ara kararıyla dava konusu yer ve çevresinde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar verildiği, naip hakim tarafından belirlenen ve görevlendirilen Prof. Dr. Y.BUDAK (Kimya Bölümü Öğretim Görevlisi), Doç.Dr.M.Can CANOĞLU (Çevre Mühendisi- hidrolog), Dr. Öğretim Üyesi Y.B.KARAN (Ziraat Yüksek Mühendisi), Doç.Dr. E. ELMAS (Biyoloji Bölümü Öğr.Gör.-Flora),

T.C.
SAMSUN

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/522

KARAR NO : 2021/688

Dr.Öğr.Gör. P.ÇAM İÇİK (Biyoloji Bölümü Öğr.Gör.-Fauna), Dr.Öğr.Üyesi H.AKSU (Meteoroloji Mühendisi), Doç.Dr. A.AKDEMİR (Mühendislik Fakültesi- Çevre Mühendisi) den oluşan bilirkişi heyeti ile anılan bölgede 18.11.2020 tarihinde yapılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen 25.01.2021 havale tarihli bilirkişi raporu ve 27.07.2021 havale tarihli ek bilirkişi raporunda özetle; "...kimyasal açıdan değerlendirildiğinde, proje dosyasında yakma sonucu günlük toplam 38 ton kül

atığının oluşacağı, deiyonize su üretimi için 100kg reçine atığı, aylık yaklaşık 3.096kg evsel atık oluşacağının öngörüldüğü, üretim ve çalışma aşamasında faaliyet gösterecek iş makinelerinden kaynaklı egzoz atıklarının önemsiz derecede olacağının ifade edildiği, tesis çalışma ve faaliyetlerinde aylık 5 kg tehlikeli atık üreteceğini öngördüğü, oluşan katı ve sıvı atıklarının hiçbirinin toprağa ve çevreye atılmayıp yönetmeliğe uygun bir şekilde bertaraf edileceğinin ortaya konulduğu, atmosfere yayılacak olan kirletici gazların yönetmelikte belirtilen kabul edilebilir sınırdaki olacağının ifade edildiği, son teknolojik yöntemler kullanılarak fabrikadaki tüm sistemlerin kontrol odasından takip edildiği ve beklenmedik kimyasal madde sızıntısı durumunda acil durum ikaz sistemleri ile anında müdahale edileceğinin belirtildiği, Biyokütlenin içerisinde fosil yakıtlarda bulunan kanserojen madde, kükürt vb. kirleticilerin bulunmadığı, çevreye verebileceği zararın son derece az olduğu yönünde, **hidrolojik ve**

hidrojeolojik açıdan değerlendirildiğinde; proje tanıtım dosyasına göre dava konusu su kullanım

miktar verileri incelendiğinde kurulu gücü 27MWe/26,12MWt olan bir Biyokütle Enerji Santrali için 1559,5 ton/gün'lük debide su tüketiminin gerçekleştirilmesinin tutarlı olduğu, ancak proje tanıtım dosyasında günlük kullanılacak 1559,5 ton suyun tankerler vasıtası ile Samsun Büyükşehir Belediyesi içme suyu şebekesinden karşılanacağı belirtilmiştir, bu durumun iki açıdan gerçekçi ve uygulanabilir bulunmadığı, proje tanıtım dosyasında suyun tankerlerle hangi lokasyondan hangi miktarda alınacağı ve hangi güzergah üzerinden proje alanına getirileceğinin belli olmadığı, 1559,5 ton günlük kullanılacak suyun Belediye içme suyu şebekesinden karşılanmasının Samsun'un hızla artan nüfusu göz önüne alındığında doğru bulunmadığı, mevcut durumda Ekim/Aralık 2020 döneminde belediyelerin içme suyu kaynaklarının özellikle büyükşehirlerde %20'lere düştüğü bunun da içme suyu kaynaklarının etkin kullanımının önemini ortaya koyduğu, müdahil Şirket tarafından verilen dilekçe ile içme suyu şebekesinden sadece 9,9m3 suyun karşılanacağı belirtilmiş ise de, geriye kalan suyun tankerlerle taşınmasının da ÇED raporu kapsamında detaylı olarak incelenmesi gerektiği, öte yandan projenin tamamının su ihtiyacının göz önüne alındığında bir çok kuyuya ihtiyaç olduğu ve yeraltı suyundan gerçekleştirilecek pompaj miktarının çok geniş çapta bir düşüm konisi oluşturacağı, projenin su ihtiyacının yeraltı suyundan karşılanmasının yeraltı su seviyesinde çok önemli bir düşüş meydana getireceği, proje alanının kıyı kenar şeridinde 5km mesafeden daha yakın olması sebebiyle deniz suyunun

T.C.
SAMSUN

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/522

KARAR NO : 2021/688

yeraltı suyuna karışması durumu ile karşılaşılmasının riskinin çok yüksek olduğu, **proje tanıtım dosyasında kullanılacak su kaynağının belirli ve tutarlı olmadığı**, proje kapsamında ihtiyaç duyulan

suyun temini için açılacak sondaj kuyusu ya da kuyularının çevrede yaşayan köy/mahalle halkının içme, kullanma ve tarım arazileri için gerekli su kaynakları üzerinde olumsuz etki oluşturacağı **su temini konusunun ÇED raporunda detaylı incelenmesi gereken** bir konu olduğu yönünde, **zirai açıdan**

değerlendirildiğinde; Biyokütle enerjisinin sürdürülebilir çevre ve iklim sorunlarına çözüm getiren

yenilenebilir bir enerji kaynağı olduğu, bu yöntem sayesinde tarımsal üretim sırasında ortaya çıkan tarımsal artıklarında değerlendirildiği, enerjiye dönüştürüldüğü ve tarımsal atıkların yakılarak bertaraf edilmesi sorununun ortadan kalktığı, dava konusu tesisin Çarşamba Büyükova Koruma Alanı içerisinde kaldığı, proje alanında keşif tarihi itibarıyla tarımsal faaliyetin olmadığı, proje tanıtım dosyasına göre bitki kök atık ve artıklarının piroliz yöntemi ile geri kazanım işleminin gerçekleşeceğinin ifade edildiği, bitkisel ürünlerin yanı sıra Türkiye orman varlığının da 1/4'üne sahip olan Karadeniz bölgesi için orman varlığı potansiyeli ile bir tutulabilecek odun ve odun dışı orman ürünlerinin piroliz yöntemi ile geri kazanımının tarımsal faaliyete, toprak verimliliğine ve ürün çeşitliliğine herhangi bir zararının olmayacağı, ÇED raporunun gerekli olmadığı yönünde, **hava kirliliği ve kontrolü açısından**

değerlendirildiğinde; tesis sorumlu olduğu mevzuata göre bacadan çıkacak kirletici miktarının ve

debisinin sınır değerinin altında olması durumunda bile çevreye uzun süreli etki yapmadığı kanaatine varılamayacağı, baca çıkış debisinin miktarına ve kirleticilerin baca çıkışından sonra ikincil kirleticilerin oluşması (O3PAN vb.) ihtimalinin söz konusu olduğu, etki alanındaki hava kalitesinin izlenmesinin gerektiği, Bakanlığın ve belediyenin bahse konu alanda hava kalite izleme istasyonu bulunmadığı, kapsamlı bir emisyon envanteri, dağılım modellemesi veya 2-3 aylık ön ölçüm çalışması yapılması gerektiği, tesisin proje tanıtım dosyasında ifade ettiği hammadde yakıt seçimi, yakma sistemi yanma verimi, yakma sistemi NOx giderimi, ESP sistemi artırım verimi, sürekli ölçüm sistemi (SEOS) hakkında detay bilgi bulunması ve Bakanlığın kapsam dışında bırakmasına rağmen dağılım modeli yapılması konuları ele alındığında ve uluslararası Biyokütle santralleri için hazırlanan raporlarda dikkate alındığında proje tanıtım dosyasının yetersiz kaldığı, önemli bir ovaya kurulacak Biyokütle santralinin hava kirliliği açısından etkisi olup olmadığının net bir şekilde ifade edilip tüm taraflara anlatılabilmesi için tüm faktörlerin detaylı olarak dikkate alındığı ve ÇED raporunun hazırlanması gerektiği yönünde, **meteoroloji mühendisliği açısından değerlendirildiğinde;** proje tanıtım dosyasının meteorolojik

T.C.
SAMSUN

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/522

KARAR NO : 2021/688

koşulları dikkate almadığı, yalnızca baca gazı emisyonları hakkında bilgiler verdiği, ÇED'in amacının kurulacak tesisin çevreye olumsuz etkilerinin makul seviyelerde olduğunun bilimsel gerekçelerle ortaya konulması olduğu, sadece baca gazı emisyon değerlerinin bu sonuca ulaştırmayacağı, tüm yıl boyunca kesintisiz olarak çalıştırılacağı belirtilen tesisin çeşitli enverziyon durumlarında yakın yerleşimlerde hava kalitesinde meydana getireceği etkinin analiz edilmesinin gerektiği, MWe(96,12MWt) kapasitede kurulan tesisin günlük olarak 630 ton yakıt kullanmasının planlandığı, sistemde yüksek verimli (%96 civarında) elektrostatik filtre planlandığı, tesisin kapasitesinin büyüklüğü, bacada oluşacak saatlik partiküller, madde ve baca gazı emisyon değerinin alıcı ortamda yaratabileceği negatif etkilerin detaylı analizini zorunlu kıldığı, dava konusu tesisin insan ve canlı yaşamı ile çevre açısından oluşturacağı etkilerinin makul düzeyde kalıp kalmayacağının belirlenebilmesi için ÇED raporunun hazırlanması gerektiği yönünde, **fauna açısından değerlendirildiğinde**; tesise 11km uzaklıkta bulunan Yeşilirmak

Nehrinin Biyokütle Enerji Santrali faaliyeti sonucu açığa çıkan kirleticilerden etkileneceği, temiz su kaynaklarına yönelen memeli hayvanların özellikle kritik tür olarak belirlenen türlerin (M.brandti, L.lutra, V.Peragusna) olumsuz etkileneceği, zemin suyunun çekilmesinden öncelikli olarak toprak altında yaşayan memeli türlerinin etkileneceği, bu etkinin ne şekilde olacağını tespiti için detaylı arazi çalışmaları ve somut değerlendirmeler yapılması gerektiği, ÇED raporu sürecinin uygulanması gerektiği yönünde, **flora açısından değerlendirildiğinde**; Samsun Çarşamba Biyokütle Enerji Santrali için

hazırlanmış raporda proje alanında sadece 31 bitki türü olduğunun ifade edildiği, bitki türü açısından en verimsiz ve zayıf alanlarda olan kumul bölgelerde bile bitki tür sayısının 30'dan fazla olduğu, Çarşamba Ovası gibi tarımsal açıdan verimli olan ve Hacıosman Tabiat ve Koruma alanına kuş uçuşu yaklaşık 3,6 km uzaklıkta olan karasal bir alanda bu sayının 31 olarak belirtilmesinin raporun gerekli metodoloji izlenmeden hazırlandığının göstergesi olduğu, sunulmuş olan raporda flora eksikliklerinin giderilmesi gerektiği, tesisin çalışma kapasitesi incelendiğinde ÇED Yönetmeliğine göre ÇED uygulanacak projeler listesine girdiği, bu tür tesislerde yeraltından çekilecek suyun alandaki kritik türleri etkileyebileceği, (Hacıosman Tabiat Koruma alanında bulunan su basar ormanlarının ve buradaki kritik türlerin-dişbudak yapraklı kanatlı ceviz gibi) tesisin kısa ve uzun vadede ne kadarlık bir alanı etkileyeceğinin, bitki örtüsüne verebileceği olası zararların ve alınacak tedbirlerin ÇED raporu ile belirlenmesi gerektiği yönünde görüş belirtilmiştir.

Taraflara tebliğ edilen bilirkişi ve ek bilirkişi raporuna davacılar, davalı idare ve müdahiller tarafından yapılan itirazlar raporu kusurlandıracak nitelikte görülmemiş ve rapor Mahkememizce hükme esas alınabilecek nitelikte görülmüştür.

Bu durumda, dosyada mevcut bilgi ve belgelerle, bilirkişi raporlarının birlikte incelenerek değerlendirilmesi sonucunda; Samsun İli, Çarşamba İlçesi, Eğercili Mahallesi F37-D-02-A pafta, 108, 109,

T.C.
SAMSUN

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/522

KARAR NO : 2021/688

110, 111 sayılı parseller ile F37-A-02-B pafta, 662 ve 703 sayılı parsellerin bulunduğu sahada yapılması planlanan "Samsun Çarşamba Biyokütle Enerji Santrali (27MWe/96,12MWt)" faaliyetlerinin çevredeki insan, hayvan ve doğal bitki örtüsü, su kaynakları ile yerleşim yerleri üzerindeki olası etkileri gözönünde bulundurulduğunda proje tanıtım dosyasının, usul ve teknik yönlerden yeterli olmadığı, eksikliklerin olduğu, proje kapsamında incelenmesi gerekli tesisin hava kirliliği ve kontrolü, flora, fauna, meteoroloji ve özellikle hidrolojik ve hidrojeolojik olarak tesis için kullanılacak su kaynağının

belirli ve tutarlı olmadığı, proje kapsamında ihtiyaç duyulan suyun temini için açılacak sondaj kuyusu ya da kuyularının çevrede yaşayan köy/mahalle halkının içme, kullanma ve tarım arazileri için gerekli su kaynakları üzerinde oluşturacağı olumsuz etkilerin ne tür önlemler alınmak suretiyle giderileceğinin ortaya konulmadığı anlaşılmakla, dava konusu Samsun Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünce verilen 19/07/2019 tarih ve E-2019110 sayılı "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararında hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin iptaline, aşağıda dökümü yapılan 10.836,65-TL yargılama gideri ile karar tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan A.A.Ü.T uyarınca belirlenen 2.040,00-TL vekalet ücretinin davalı idareden alınarak davacılara verilmesine, kullanılmayan 73,10-TL yürütmeyi durdurma harcının isteği halinde, posta gideri ile keşif avansından artan kısmın talep edilmemesi halinde kararın kesinleşmesinden sonra re'sen davacılara iadesine, davalı idare ve davacılar yanında davaya müdahil olarak katılan tarafların yaptığı aşağıda dökümü yapılan yargılama giderlerinin üzerinde bırakılmasına, yatırılan masraflardan artan kısmın talep edilmemesi halinde kararın kesinleşmesinden sonra müdahillere iadesine, 2577 sayılı Kanun'un 20/A maddesinin 2. fıkrasının (g) bendi uyarınca kararın tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde Danıştay'a temyiz yolu açık olmak üzere, 21/09/2021 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

Başkan

[Redacted Signature]

[Redacted Signature]

X

Üye

[Redacted Signature]

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

[Redacted Signature]

YARGILAMA GİDERLERİ	:		DAVALI (SAMSUN VALİLİĞİ) Başvurma Harcı
:	44,40 TL	YARGILAMA GİDERİ	:
Karar Harcı	:	44,40 TL	Posta Gideri
Vekalet Harcı	:	12,80 TL	TOPLAM
			: 149,50 TL

T.C.
SAMSUN

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/522

KARAR NO : 2021/688

Keşif Harcı	:	698,90 TL
Keşif Yol Gideri	:	180,00 TL
Bilirkişi Ücreti	:	8.750,00 TL
Dosya Ücreti	:	7,50 TL
Posta Gideri	:	1.098,65 TL
TOPLAM	:	10.836,65 TL

MÜDAHİL (DAVALI)YARGILAMA GİDERLERİ :

Başvurma Harcı	:	44,40 TL
Vekalet Harcı	:	14,20 TL
Temyiz Başvuru Harcı	:	267,80 TL
Temyiz Karar Harcı	:	113,30 TL
Temyiz YD Harcı	:	89,60 TL
Posta Gideri	:	97,25 TL

TOPLAM : 626,55 TL

MÜDAHİL (DAVACI) TMMOB ZİRAAT MÜH. ODASI
YARGILAMA GİDERLERİ :

Başvuru Harcı	:	54,40 TL
Vekalet Harcı	:	7,80 TL
Posta Gideri	:	41,00 TL

TOPLAM : 103,20 TL

MÜDAHİL (DAVACI) TMMOB ELEKTRİK MÜH. ODASI
YARGILAMA GİDERLERİ :

T.C.
SAMSUN

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/522

KARAR NO : 2021/688

Başvuru Harcı	:	54,40 TL
Vekalet Harcı	:	7,80 TL
Posta Gideri	:	41,00 TL
<hr/>		
TOPLAM	:	103,20 TL

Azlık Oyu : Bilindiği üzere ülkemiz doğal enerji kaynakları (Fosil yakıtlar, doğalgaz vs.) bakımından

komşu ülkelere nazaran fakir bir konuma sahiptir. Son yıllarda sanayileşmenin ve nüfusun artması ile birlikte enerjiye duyulan ihtiyaç katlanarak artmaktadır. Bu bakımdan dışa bağımlılığı bir nebze olsun azaltmak adına son yıllarda yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelimin arttığı, bu noktada devletimizin özel sektörü teşvik ettiği görülmektedir. Bu süreçte öne çıkan yenilenebilir enerji kaynak türlerinden biri olan biyokütle enerji sistemi birçok araştırma ve makalede ve yine hükmü esas alınan bilirkişi raporunda da vurgulandığı üzere bir kısım yenilenebilir enerji kaynaklarına nazaran çevre ve insan sağlığına olumsuz etkilerinin daha düşük olduğu anlaşılmaktadır.

Bakılan davada, dava konusu işlemin iptali yönünde mahkememizce verilen 18.03.2020 tarih ve E:2019/199, K:2020/231 sayılı kararın, Danıştay 6. Dairesi'nin 01.07.2020 tarih ve E:2020/4229, K:2020/6468 sayılı kararı ile bozulması üzerine bozma kararında yer alan gerekçeler dikkate alınmak suretiyle, söz konusu projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olup olmadığının tespitinin teknik bilgiyi gerektirdiğinden mahallinde bilirkişi incelemeli keşif yapılmasına karar verilmiştir. Farklı uzmanlık alanlarına mensup 7 kişiden oluşan bilirkişi heyeti tarafından hazırlanan ve 09.02.2021 tarihinde mahkememiz kayıtlarına giren bilirkişi raporunun ve 29.07.2021 tarihinde kayıtlara giren ek bilirkişi raporunun birlikte değerlendirilmesinden, raporda her bilirkişinin kendi uzmanlık alanına ilişkin ayrı ayrı değerlendirmede bulunduğu, bunlardan ziraat mühendisi ve kimya mühendisinin olumlu görüş beyan ettiği, buna göre santralin tarımsal atıkların ekonomiye kazandırılması suretiyle bölgede zirai faaliyetle iştigal eden çiftçilere olumlu katkısının söz konusu olacağı, tarımsal faaliyetin devamlılığı bakımından olumsuz herhangi etkisinin bulunmadığı, proje tanıtım dosyasında yer alan bilgiler ışığında işletmenin üretim aşaması ve sonrasında alınacak önlem, yöntem, proseslerle kirletici kimyasal atık ve zararlı gazların mevzuatta belirtilen sınır değerlerin altında kalacağı ve çevreye olumsuz bir etkisinin olmayacağını vurgulandığı, flora, fauna, meteoroloji ve çevre alanında uzman bilirkişilerce, proje tanıtım dosyasında

T.C.
SAMSUN

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/522

KARAR NO : 2021/688

işletmenin çevre, hayvan yaşamı ve hava olayları üzerinden meydana getirebileceği olumsuz etkiler için gerekli tedbirlerin alınmadığına ilişkin olarak bilimsel anlamda somut veriler ortaya konulmak suretiyle ve yine mevzuatın belirlediği parametreler esas alınarak herhangi bir değerlendirme yapılmadığı, flora-fauna bakımından ellerinde bölgedeki bitki ve hayvan çeşitliliği bakımından yeterli veri bulunmadığının ifade edildiği, meteorolojik açıdan ise işletmenin faaliyete geçmesinden sonra yapılacak uzun süreli gözlemlerle çevreye olumsuz etkileri tespit edilebileceğinin vurgulandığı, kısaca soyut genel geçer ifadelerle yer verilmek suretiyle olumsuz bir değerlendirmeye gidildiğinin görüldüğü, hidrolojik ve hidrojeolojik açıdan yapılan değerlendirmede, projenin su ihtiyacının tamamı göz önüne alındığında bir çok kuyuya ihtiyaç olduğu ve yeraltı suyundan gerçekleştirilecek pompaj miktarının çok geniş çapta bir düşüm konisi oluşturacağı tespiti yapıldıktan sonra, yeraltı sularını çekmek için açılacak kuyuların depolama kat sayısının ve oluşacak düşüm konilerinin çaplarının ÇED raporu kapsamında yapılacak detaylı hidrojeolojik etütler sonucu belirlenebileceği, bununla beraber proje tanıtım dosyasında kullanılacak su kaynağı belirli ve tutarlı olmamakla beraber suyun giriş sıcaklığı ile tekrar doğaya salındığındaki sıcaklığı tutarlı hesaplamalarla gösterilmediği açıklandıktan sonra çevresel etki değerlendirilmesi gerekli değildir kararının teknik açıdan yetersiz olduğu görüşüne yer verildiği görülmektedir.

Olayda, çevre ve insan sağlığı üzerinde en az olumsuz etkisi bulunan yenilebilir enerji kaynaklarından biri olan biyokütle enerji santrali için iş bu dava kapsamında Danıştay 6. Dairesi'nin bozma kararı üzerine alınan bilirkişi raporunda olumsuz görüş beyan eden hidroloji ve hidrojeoloji uzmanlık dalı dışında kalan diğer uzmanlık dallarının tespitlerinin soyut ve varsayıma dayandığı, çevre üzerindeki olası olumsuz etkilerin proje üzerinde ilgili mevzuatta öngörülen kriterler esas alınmak suretiyle bir değerlendirme yapılmadığı, dolayısıyla bu tespitlerin hükme esas alınabilecek yeterlilikte olmadığı, bunun yanında hidrolojik ve hidrojeolojik açıdan yapılan olumsuz değerlendirilmelere karşın dosya kapsamında Danıştay bozma kararından önce alınan bilirkişi raporunda, tesiste kullanılacak içme ve kullanma suyunun Samsun Büyükşehir Belediyesi içme suyu şebekesinden tankerle karşılanacağı, öte yandan proses ve soğutma suyu kapsamında ihtiyaç duyulan suyun santral alanı içerisinde DSİ 7. Bölge Müdürlüğü'nden alınan izinler doğrultusunda açılacak sondaj kuyularından sağlanacağı, yeraltı suyundan sağlanacak günlük su miktarı bölgenin ülkemizin en çok yağış alan yerlerinden biri olması nedeniyle zirai faaliyetler açısından ciddi manada bir olumsuzluğa yol açmayacağı, bunun yanında tesiste kullanılacak suyun sistem içerisinde belli aşamalardan geçtikten sonra çevreye zarar vermeyecek şekilde alıcı ortama verileceğinin vurgulandığının görüldüğü, bu tespitler karşısında hidrolojik ve hidrojeolojik açıdan hükmü esas alınan rapordaki değerlendirmenin yeterli olmadığı sonucuna varılmıştır.

Bu itibarla dosya kapsamında yer alan bilgi ve belgeler bir bütün olarak değerlendirildiğinde Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin Ek-IV bölümünde yer alan unsurlar yönünden, öngörülen önlemler bakımından çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkileri mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul

T.C.
SAMSUN
3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/522

KARAR NO : 2021/688

edilebilir düzeyde olan uyuşmazlığa konu projeye ilişkin "ÇED Gerekli Değildir" kararının hukuka uygun olduğu görüşü ile işlemin iptali yönündeki çoğunluk kararına katılmıyorum.

Başkan